

TAITEELINEN OSA

Antti Huusko

Maisterintutkielma

Kirjallisuus/kirjoittaminen

Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos

Jyväskylän yliopisto

Kevät 2023

Sisällys

Verenluovutus.....	3
Sotaukko.....	6
KPC-Tour	9
Marko	13
Työkeikka Suomussalmelle	17
Suvi	20

Verenluovutus

Puistokatu 2. Veripalvelu Jyväskylä. Näin perjantaina aamupäivästä toimiston sisällä näyttää melko hiljaiselta. Kävelen ovesta sisään ja ystävällisen näköinen hoitaja tervehtii minua ilmoittautumistiskiltä. Totean, että olen varannut ajan ja ojennan hänelle ajokorttini.

– Ja terveystarkastuksen oletkin jo näköjään täyttänyt verkossa etukäteen, kiitos siitä. Ota vaan vuoronumero ja automaattista mehua tai vettä ennen sairaanhoitajan tarkistusta, hoitaja sanoo.

Siirryn aulasta keittiön puolelle ja käskyn mukaisesti valutan koneesta itselleni lasillisen omenamehua. Minun ei tarvitse odotella kauan, kun jonotusnumeroni välähtää taululle. Kiirehdin sairaanhoitajan huoneeseen, jossa käymme läpi täyttämäni terveystarkastuksen. Tarkastuksen perusteella esteitä verenluovuttamiselle ei pitäisi olla, eikä neljä kuukautta aiemmin tekemäni lomamatka ulkomaille ole ongelma. Allekirjoitan vielä muutaman suostumuksen, jonka jälkeen sairaanhoitaja ryhtyy mittaamaan minulta hemoglobiinia. Verenluovutusta varten hemoglobiinipitoisuuden täytyy miehillä olla 135–195 g/l ja naisilla 125–175 g/l. Sormenpäästä otetun pienen pistoksen jälkeen selviää, että hemoglobiini on 152, eli oikein passeli verenluovutusta varten.

Sairanhoitaja ottaa laatikosta esille verenluovutukseen tarvittavat välineet, joihin kuuluvat turvaneula, näytteenottopussi sekä verenkeräyspussi. Pusseihin hän kiinnittää laput, joissa näkyvät tiedot luovuttajasta ja verestä.

– Hienoa, että lähdit luovuttamaan, A+ näyttäisikin olevan tänään melko alhaalla, sairaanhoitaja sanoo, viitaten veriryhmäni veren tarpeeseen. Totean hieman hölmistyneenä, etten edes muistanut omaa veriryhmääni.

Tämän jälkeen seuraan hoitajaa huoneeseen, jossa veri luovutetaan. Hän neuvoo minua istumaan punaiselle penkille ja kysyy, kumpaan käteen haluan neulan asetettavan. Ojennan hänelle vasemman käteni ja hän pujottaa kiristysiteen sen ympärille. Sairaanhoitaja antaa kämmeneeni käärön ja pyytää puristamaan kättä nyrkkiin muutaman kerran, jotta verisuonet tulevat näkyviin. Sopiva suoni löytyy ja hoitaja desinfioi alueen. Desinfiointiaine on kylmää ja märkää ja joudumme odottamaan sen kuivumista hetken. Vastapäätä tuoliani on televisio, jossa aamupäivän ohjelmat pyörivät ilman ääniä.

Nyt on aika pistää neula, sairaanhoitaja toteaa. Neula nipistää hieman, mutta lopulta se uppoaa suonon sisään sujuvasti. Hoitaja näyttää tietävän, mitä hän tekee. Veri lähtee kulkemaan letkua pitkin, ensiksi pieneen näytteenottopussiin, jonka hoitaja ottaa talteen tutkimuksia varten. Hoitajan mukaan verta tulee hyvää tahtia, eikä luovutuksessa pitäisi kestää kymmentä minuuttia pidempään. Tavallisesti kerralla luovutettavan veren määrä on noin puoli litraa. Puristelen kädessäni kääroä ja veri jatkaa valumistaan. Verenkeräyspussi on vieressäni laitteen päällä, joka hyrisee hiljaa liikkeessään ylös ja alas kiikkulaudan tapaisesti. Tällä tavoin veri pidetään liikkeessä ja sen hyytyminen estetään.

Otan hetkeksi puhelimeni taskusta ja ryhdyn selaamaan Twitteriä. Keski-ikäinen mies tulee sisälle Veripalveluun ja kysäisee nauraen ilmoittautumistiskiltä olevalta hoitajalta, että vieläkö täältä saa jäätelöä. Hoitaja nauraa ja toteaa, että jäätelöitä saa vain kesällä mutta nyt luovuttajille on tarjolla suklaapatukoita. Miehen hieman nuorempi ystävä tulee perässä tiskille ja puoliksi leikillä kritisoi miestä jäätelön kysymisestä. Ystävykset menevät odottamaan sairaanhoitajia. He ovat selvästi kokeneita verenluovuttajia. Nopean havainnoinnin perusteella vaikuttaisi siltä, että tällä kertaa miehiä on luovuttamassa naisia enemmän. Miehet saavatkin vuoden aikana luovuttaa verta naisia useammin, miesten suositellun määrän ollessa 3–4 kertaa vuodessa ja naisten 2–3 kertaa.

Minun osaltani keräyspussi alkaa olla täynnä ja sairaanhoitaja sulkee letkun, ottaa neulan pois suonesta ja painaa paperinpalalla neulan pistohaavaa. Hän käärii kyynärtaipeen ympärille käärön ja ohjeistaa minua painamaan pistokohtaa, jottei siihen muodostu mustelmaa. Sairaanhoitaja neuvoo istumaan hetken paikallaan ja sen jälkeen rauhassa siirtymään kahvion puolelle. Vettä on hyvä juoda normaalia enemmän, jotta nesteitä saadaan kehoon takaisin, hoitaja vielä ohjeistaa. Lopuksi hän kiittää luovuttamisesta ja rohkaisee minua myös luovuttamaan jatkossa. Yksikin kerta vuodessa on jo avuksi, sillä verta tarvitaan jatkuvasti ja vain 3 prosenttia luovutuskelpoisista suomalaisista käyvät sitä luovuttamassa.

Toimenpiteen päätyttyä istuskelen vielä ohjeiden mukaisesti muutaman minuutin tuolissa.

Nuorempi aiemmin saapuneista miehistä tulee sairaanhoitajan kanssa ja istuu viereiseen tuoliini.

– Ensimmäisen kerran luovutin verta puolustusvoimissa, kun tupakaveri houkutteli minut mukaan verenluovutustapahtumaan, mies kertoo.

Olemme siis miehen kanssa tutustuneet samalla tavalla veren luovutukseen, sillä itsekkin luovutin verta ensimmäistä kertaa varusmiehenä. Veripalvelu järjestääkin Suomessa vuosittain noin 1100 verenluovutustilaisuutta, joissa kerätään suunnilleen 50 prosenttia Veripalvelun verestä.

Olen lepäillyt tarpeeksi pitkään, joten siirryn kahvion puolelle. Tarjoilu Veripalvelussa on monipuolista. On leipiä, hedelmiä, pähkinöitä, pullaa, keksejä, kahvia, mehua, teetä ja tietenkin aiemmin mainittuja suklaapatukoita. Päätän maistaa hieman kaikkia tarjolla olevia ruokia, aloittaen tietenkin leivästä, jonka päälle laitan meetvurstia, juustoa, suolakurkkua ja salaatinlehteä. Menen ruokieni kanssa istumaan pöytään ja otan leivästä haukun. Pureskellessa katson vasemman käteni kyynärtaipeen ympärille käärittyä sideharsoa. Sairaanhoitaja on kiinnittänyt sideharson punaisella tarralla, jossa lukee hengenpelastaja. En kuitenkaan tunne olevani hengenpelastaja. Olo on loppujen lopuksi melko normaali; ei autuaallista mielihyvää tai ylemmyyden tunnetta. Toisaalta on pakko myöntää, että verenluovutuksesta palkkioksi saatu leipä maistuu epätavallisen herkulliselta.

Sotaukko

Katsoin tarkasti, kuinka neulan kärki puhkaisi ihoni ja neula työntyi verisuonen sisälle. Läpinäkyvän letkun väri muuttui tummaksi. Sairaanhoitaja vieressäni kysyi, tuntuiko ikävältä. Vastasin kieltävästi ja nojasin tuolissani taaksepäin. Nykyisin neulat eivät enää häirinneet minua, joten pystyin rentoutumaan ilman ongelmia. Sen sijaan lapsena en pelännyt mitään muuta enemmän kuin neuloja.

Kun olin kuusivuotias äitini huomasi, että minulla oli epätavallisen paljon mustelmia jaloissani ja käsivarsissani. Osa mustelmista oli pieniä ja vaaleita, mutta jotkut olivat levinneet melkein aikuisen nyrkin kokoiseksi. Äitini tekemää havaintoa seurasi muutaman kuukauden mittainen majoitus sairaalassa. Myöhemmin minulle kerrottiin, että syynä mustelmiini oli liian alhaiset verihiutalearvot. Tämä tarkoitti sitä, että jos olisin saanut vakavan haavan, olisin todennäköisesti vuotanut kuiviin. Vereni ei yksinkertaisesti suostunut hyytymään. Turvallisuussyistä jouduin siis pysymään sairaalassa, jossa mahdolliset haavat saataisiin tyrehdytettyä ja veriarvojani voitaisiin seurata.

Sairaalassa majoittuminen ei sinällään häirinnyt minua. Äitini suostui yöpymään kanssani perhehuoneessa, joten minun ei tarvinnut olla yksin. Lastenosastolla oli paljon leluja, joten aikani ei käynyt niin pitkäksi. Muut lapset eivät kuitenkaan välittäneet minusta kovin kummoisesti, koska minun takiani leikkihuoneessa oleva liukumäki vietiin pois. Hankautuminen liukumäkeä vasten, sieltä putoamiset ja muut vauhdikkaat leikit aiheuttivat näet minulle mustelmia ja muita haavereita. Ajan myötä osaston lapset kuitenkin unohtivat liukumäen ja lopulta myös syyn sen pois viemiseen.

Koska olin sairaalassa vereni takia, se tarkoitti sitä, että vereni arvoja täytyi seurata tarkkaan. Suurin osa aamuistani alkoi tästä syystä verikokeilla. Äitini ja sairaanhoitajat yrittivät lohduttaa minua, että verikokeisiin kyllä tottuisi ajan kanssa. Tämä lohdutuskeino ei kuitenkaan ollut kovin toimiva kuusivuotiaalle, joka vihasi neuloja ja pistämistä yli kaiken. Iltaisin venyitin nukkumaanmenoa mahdollisimman pitkälle, jotta aamu ja verikoe eivät tulisi niin nopeasti. Joskus yritin herätä ennen äitiä ja piiloutua, jotta veren ottaminen unohtuisi. Jossain vaiheessa olin jo saanut kaikki mahdolliset lapsille verikokeista palkinnoksi annettavat pienet lelut, joten houkutuseni minulle tuotiin munkkeja ja pillimehuja sairaalaan kahviosta. Hiljalleen veriarvoni palautuivat normaaleiksi ja minä ja äitini pääsimme takaisin kotiin.

Pistokset eivät kuitenkaan päättyneet kotiuduttuani, sillä jouduin edelleen käymään kontrolliverikokeissa. Siihen aikaan isäni oli pääsääntöisesti työttömänä, joten äitini palatessa töihin hänen tehtäväkseen tuli minun vahtimiseni ja verikokeissa käyttäminen. Kun kutsu ensimmäiselle kontrollikäynnille tuli postissa ja minulle kerrottiin siitä, koitin kaikin keinon vakuutella vanhemmilleni, ettei verikokeen ottaminen ollut tarpeellista, olinhan minä jo nimittäin terve. Seuraava aamuna isäni kuitenkin kantoi minut autoon ja lähdimme kohti terveyskeskusta. Matkalla isäni kysyi minulta, miksi pelkäsin pientä pistosta niin paljon. Vakavana selitin hänelle, että neula tuntui kuin saksilla tökättäisiin ja revittäisiin kättä. Isäni naurahti vertaukselleni ja totesi, että kyllä miehen pitää vähän kipua kestää. Jos olisin rohkea, pistos ei sattuisi lainkaan. Yritin olla rohkea, mutta verikoe sattui silti.

Kontrollikäyntejä jatkuin noin vuoden ajan sairaalasta kotiutumisen jälkeen. En voi sanoa, että olisin tottunut verikokeisiin sen vuoden aikana, mutta isäni tukemana en enää pelännyt niitä. Joksikin aikaa elämämme palasi melko normaaliksi, emmekä joutuneet käymään terveyskeskuksella. Isäni oli edelleen työttömänä ja vietimme päivät pääosin kahdestaan.

Kuitenkin yhtenä päivänä isäni oli ollut ulkona tekemässä pilkkeitä, kun hän tuli sisälle hyvin kalpeana ja heikkovointisena. Tämä ei ollut ensimmäinen kerta, kun näin oli tapahtunut ja sen takia äitini passitti vuorostaan hänet lääkärin vastaanotolle. Parin päivän päästä jouduimme jälleen lähtemään samalle paikkakuntamme terveyskeskukselle, johon olimme lukuisia kertoja aiemminkin menneet minun takiani. Koska äitini oli töissä, isäni joutui tietysti ottamaan minut mukaan terveysasemalle. Tällä kertaa roolit olivat kuitenkin toisin päin, sillä nyt isäni oli se, jota pistettiin. Istuin vastaanottohuoneen oven vieressä penkillä, ja katsoin, kuinka hoitaja ryhtyi tekemään isälle samaa toimenpidettä, joka minulle oli niin monta kertaa tehty. Isäni katsoi minua ja virnuili, eikä hänen ilmeensä värehtänyt, kun neula upposi hänen käsivarteensa.

Noin kuukausi isäni ensimmäisten verikokeiden jälkeen minulle kerrottiin, että isä täytyi viedä Ouluun isoon sairaalaan, jossa häntä hoidettaisiin. Ajomatka kaupunkiin kesti useamman tunnin, joten isäni veli lähti mukaamme kaveriksi, jottei äitini tarvitsisi ajaa koko matkaa takaisin yksin. Suunnilleen puolessa välissä pysähdyimme huoltoasemalle syömään. Jälkiruoaksi otimme hillomunkkeja, jotka toivat mieleeni sairaalan kahvion munkit.

Syötyämme sain tilaisuuteni karata leluhyllylle, jonka ohi olimme kävelleet huoltoasemalle tultuamme. Hetken leluja selailtuani silmäni osuivat pussiin, jossa oli tummanvihreitä sotaukkoja, panssarivaunuja ja jeepejä. Isäni näki minut pussi kädessä hyllyjen välissä ja tuli luokseni. Hän suostui ostamaan sotaukot yllättävän helposti, sillä en usein saanut uusia leluja.

Matkalla takaisi autolle isä pysäytti minut ja kumartui viereeni. Hän katseli alas maahan ja sanoi, että hänen tosiaan täytyisi nyt jäädä kaupunkiin, ja ettemme näkisi toisiamme enää vähään aikaan. Hän käski minun olla rohkea ja että hänen poissa ollessaan minä olisin mies talossa.

Sairaalalle päästyämme saatoimme isän hänen huoneeseensa. Hän halasi minua pikaisesti. Setäni otti minua kädestä kiinni ja vei minut pois huoneesta, kun äitini jäi vielä hetkeksi isän luo.

Automatka takaisin kotiin oli hyvin hiljainen. Setäni ajoi ja äitini istui hänen vieressään. Radiosta ei kuulunut musiikkia. Minä olin ensimmäinen, joka rikkoi hiljaisuuden kertomalla takapenkiltä, kuinka minusta oli nyt tullut meidän talomme mies. Äitini ei vastannut minulle mitään. Setäni ohjasi autoa ja katsoi taustapeilistä minua ja hymyili minulle. Kädessäni puristin pientä tummanvihreää sotaukkoa, joka piti asetta kohotettuna ampuma-asentoon. Mielestäni muovista tehty sotilas näytti hyvin urhealta.

KPC-Tour

Avaan taksin etuoven ja hyppään väkärin paikalle. Seurueeni muut jäsenet ahtaautuvat vaikean näköisesti takapenkille. Taksikuski nimeltään Nina tervehtii meitä ja kysyy minne matka. Ohjeistan häntä suuntaamaan Jypin pelihallille. Olemme menossa KPC tour -nimiselle räppikiertueelle, joka koostuu täysin jyvaskyläläisistä artisteista. Innostuneena luettelen Ninalle esiintyvien räppäreiden nimiä, joista hän tunnistaa vain Gettomasan (oikealta nimeltään Aleks Lehikoinen).

– Se Gettomasa taisi esiintyä viime viikon Posse -ohjelmassa, Nina pohtii ääneen.

Jäähallilla Nina pudottaa meidät tien viereen ja nousemme taksista pimeään ja tuuliseen ilmaan. Heti autosta noustuamme on selvää, että halli tulee olemaan täynnä väkeä. LähiTapiola Areenalle valuu suuria ihmisjoukkoja, autojonot hallille ovat pitkät ja pyöriä ja sähköpotkulautoja lojuu kaikkialla. Pujottelemme ystävieni kanssa ruuhkan läpi ja etsimme lyhyimmän jonon sisälle. Olen käynyt vain muutaman kerran aikaisemmin Jyvaskylän LähiTapiola Areenalla, joten odotan innolla miltä sisällä näyttää ilman jääkiekkoa.

Noin kymmenen minuutin jonottamisen, lippujen tarkistamisen ja pikaisen turvatarkastuksen jälkeen olemme sisällä. Menemme käytävältä itse hallin ja katsomon puolelle. Tällä kertaa vastassa ei ole valkoinen jää ja kirkkaat valot, vaan pimeä halli sekä jään kokonaan peittävä permanto. Itse areenan sisäpuoli on muutettu suureksi anniskelualueeksi. Jäähy- ja tuomariaitioiden kohdalle on rakennettu väliaikainen baari ja kentän toisessa päässä on näyttävä esiintymislava. Anniskelualue on luonnollisesti K18, mutta alaikäisetkin pääsevät seuraamaan esiintymisiä hallin katsomosta käsin. Jääkiekkolaidat eivät kuitenkaan ole kadonneet mihinkään, vaan ne ovat paikallaan ja toimivat permantoalueen rajoina. Sisäänkäyntiä varten järjestäjät ovat rakentaneet pienet portaat, joiden kautta pääsemme laitojen yli, kunhan järjestyksenvalvojat ensin ovat tarkistaneet ikämme ja

lippumme. Hyppäämme portailta permannolle. En ole koskaan ennen päässyt kävelemään suuren jääkiekkohallin kaukalon sisällä, joten olen asiasta salaa innoissani. Lähempää katsottuna huomaan, että jään peittävä permanto on kasattu neliön muotoisista paloista. Nostan yhtä niistä kädelläni ja sen alta paljastuu jäätä. Kosketan sitä kädelläni. Myhäilen hiljaa mielessäni, sillä nyt voin kehuskella muille, että olen päässyt koskemaan Liiga -jäättä.

Menemme ystäviemme kanssa nojailemaan pelaajien vaihtoitoiden eteen. Toisin kuin monet muut, en niinkään odota illan pääesiintyjä Gettomasaa. Ylivoimaisesti suosikkiartistini paikalla olevista räppäreistä on Suomen pienimmäksi MC:ksi tituleerattu Are. Are, eli oikealta nimeltään Pyry Jaala ei ole Suomen mittakaavassa kovin tunnettu artisti, mutta Jyväskylässä ja hiphop piireissä häntä pidetään suuressa arvossa. Freestyle räpin suomen mestaruuden ja muutamien studioalbumien lisäksi Are tekee työtä Alkio-opiston hip hop -elementit opintolinjalla, jonka tarkoituksena on auttaa hiphopista kiinnostuneita pääsemään genreen sisälle. 163-senttimetriä pitkä Are tulee illan esiintyjistä lavalle ensimmäisenä, tietysti hyvin rennon näköisenä. Päällään hänellä on musta ja pitkä toppatakki, jonka rinnassa on hänen ja muutaman muun jyväskyläläisen räppäriin perustama levy-yhtiö KPC:n logo.

”Miten menee Jyväskylä” kysymys kajahtaa lavalta ja yleisö nostaa kätensä ja oluttölkkinsä ilmaan. Ensimmäisenä biisinä Are esittää Niinku me -nimisen kappaleen, joka on hänen vuosi sitten julkaistulta albumiltaan. Olemme kavereideni kanssa siirtyneet laidalta lähemmäs lavaa. Yleisöä on kertynyt paljon jo ensimmäistä artistia varten ja väki tuntee tietävän Aren räpit melko hyvin. Seuraavaksi lavalle tulee lisää räppäreitä, Kriso ja Rekami. Jokainen artisteista esittää omia kappaleitaan, mutta monilla heistä on myös yhteisiä biisejä, joista yleisö pääsee nauttimaan. Ennen loppua Are vielä esittää hieman surumielisen, mutta tunnetuimman kappaleensa Keltinmäki, joka nimensä mukaisesti kertoo Jyväskylän Keltinmäen asuinalueesta.

Illan aikana lavalla tulee esiintymään yli 10 artistia, mikä valitettavasti näkyy heidän esiintymisajoissaan. Kolmelle artistille varattu puolen tunnin setti tuntuu auttavasti liian lyhyeltä ja ensimmäinen keikka tuntuu loppuvan ennen kuin se edes kunnolla pääsi alkuun. Näitä artisteja jaksaisi nimittäin kuunnella pidemmänkin aikaa. Pääsemme pienestä pettymyksestä kuitenkin nopeasti yli, sillä luvassa on vielä monta kovaa esiintymistä.

Pienen neuvonpidon jälkeen päätämme ystävieni kanssa käydä hakemassa hallilta jotain syötävää, ennen illan suurta väenpaljoutta. Ihmismäärä tuntuukin lisääntyvän hyvin tasaisesti. Menemme takaisin hallin käytävään, missä muutama ruokakioski on auki. Räppitapahtumasta huolimatta ruokatarjoilu on juuri sitä, mitä jääkiekkohallissa odottaisi, nakkimuki, lihapiirakka, hotdog...

Minulle valinta on ilmiselvä, ja lähden kioskilta tyytyväisesti hotdog kourassani. Juuri kun olen aloittamassa syömistä, joku kutsuu minua nimeltäni. Takanani on minulle puolittutu pariskunta, joita en todellakaan uskonut näkeväni tällaisessa tapahtumassa. Juttelemme hetken tapahtumasta, ja molemmat heistä toteavat, kuinka tapahtuman suosio yllätti heidät.

– Meinattiin myöhästyä, kun ei meinattu löytää parkkipaikkaa ja jonot olivat niin pitkät, nainen paljastaa.

Hyvästelen pariskunnan ja pikaisen ruokailun jälkeen lähdemme takaisin nojailemaan jääkiekkokaukaloa vasten ja jäämme odottamaan seuraavia esiintyjiä. Lytän ja Tohtori Geton keikka on mielestäni menevä, vaikka kyseiset artistit ovatkin minulle vähemmän tuttuja. Hyvässä seurassa ja innokkaan yleisön joukossa esitysten katsominen on kuitenkin viihdyttävää. Artistien tunnetuimpien kappaleiden kohdalla lavan edessä olevat tykit syöksevät tulita ja yleisö villiintyy. Hieman ennen Lytän ja Tohtori Geton keikan loppumista saan neronleimauksen ja päätämme mennä tilaamaan oluet vielä keikan aikana niin että kerkeämme takaisin seuraavan keikan ajaksi.

Neronleimaukseni ei kuitenkaan ollut kovin omaperäinen, sillä jonot tiskille ovat käsittämättömän pitkät. Seisomme ihmispaljoudessa, joka ei tunnu liikkuvan mihinkään suuntaan. En ole täysin varma olemmeko edes jonossa, vai ovatko edessä olevat ihmiset vain katsomassa keikkaa.

Odotamme kuitenkin kiltisti ja sentti sentiltä siirrymme lähemmäs baaria. Monet muut ympärillämme ihmettelevät samaa kuin mekin; miten nämä jonot voivat liikkua näin hitaasti?

Jonottaessa Tohtori Geton ja Lytän keikka on tullut päätökseen. Välissä järjestystyöntekijät käyvät lavalla valmistelemassa uutta keikkaa ja vartin tauon jälkeen Joosu J:n ja Aksimin muodostama Shakkii rap-duo aloittaa keikkansa. Olemme jonossa siinä vaiheessa, että melkein näemme jo itse baaritiskin. Pääosa Shakkiiin esiintymisestä vietämme silti jonottaen baariin, mutta kovan työn ja kärsivällisyyden ansiosta saamme palkintomme. Seuraava haaste on saada 0,5 litran kokoiset oluttölkit yleisön läpi takaisin omalle paikallemme. Etenemme varovasti pienessä possujonossa pimeässä hallissa, jossa permantomatot ovat ihmisten jaloissa menneet päällekkäin. Väistelemme nousseita matonkulmia ja maton alta paljastuneita jääalueita.

Viimeisiä artisteja pääsemme katsomaan jo meille vakiintuneelta paikalta vaihtopenkkien edestä. Puoli kymmenen aikoihin vuorossa on illanpääesiintyjän, Gettomasan vuoro nousta lavalle. Halli on tullut aivan täyteen ihmisiä. Ympärillämme olevissa katsomoissa ei tunnu löytyvän yhtään tyhjää istuinta. Myös permantoalueelle on pakkautunut ihmisiä tiiviiksi massaksi. Virallisten tietojen mukaan LähiTapiola Areenan kapasiteetti on yli 4 000 ihmistä ja nyt tuntuu siltä, että tuo

kapasiteetti on vedetty täysin tappiin ja jopa yli. Hyppäämme istumaan jääkiekkolaidan päälle, jotta näkisimme pääesiintyjän paremmin.

Julkisuudessa Gettomasaa kuvaillaan usein ylpeäksi ja jopa ylimieliseksi. Heti hänen keikkansa alusta asti on myönnettävä, että hänellä on siihen tavallaan pieni oikeus. Väitän, ettei Suomen mittakaavassa ole montaa rap-artistia, jotka pystyisivät vetämään yleisölle samanlaisen keikan kuin Gettomasa. Gettomasa itse varmaan vihaisi seuraavaa vertaustani, mutta hänessä ja Cheekissä on esiintyjinä jotain hyvin samankaltaista.

Yleisö hurraa ja huutaa, räppikädet heiluvat, tykit ampuvat tulta ja vierailevat artistit käyvät tuplaamassa pääesiintyjää. Ja Gettomasa antaa yleisölle mitä yleisö haluaa; kappaleita hänen uudelta levyltään, mutta myös kaikki hänen tunnetuimmat biisinsä. Jyväskylälle omistetun biisin Hölliikse aikana kaikki ympärilläni olevat ihmiset tietävät sanat ja laulavat mukana.

Useaan otteeseen keikan aikana Gettomasa käskee yleisöä pitämään suurempaa ääntä ja yleisö tottelee. Mutta tunninkin mittainen setti tuntuu lyhyeltä, kuten kaikkien aiempienkin esiintyjien keikat. Viimeisenä kappaleena ilmoille kajahtaa Gettomasan uuden albumin kenties tunnetuin biisi Shamppanjadieetillä ja yleisö jaksaa edelleen innostua. Keikan lopuksi lavalle kutsutaan kaikki illan aikana esiintyneet artistit. Yleisöön suihkuu samppanjaa ja esiintyjät juhlivat yleisön kanssa. Pian areenalle saapuneet ihmismassat alkavat kuitenkin poistumaan suorinta mahdollista reittiä katsomon penkkien yli. Muutamassa minuutissa halli on tyhjä ja ihmiset ovat poistuneet ympäri Jyväskylän yötä.

Marko

Marko nosti neliön muotoisen patjan kärryiltä ja heitti sen jääkiekkokaukalon jäälle. Hän liu'utti jalalla patjan paikoilleen toisten patjojen viereen, jotka peittivät harmaan valkoista, naarmuista jäätä. Marko kääntyi takaisin kärryn suuntaan ja toisti liikkeensä tylsistyneesti. Marko oli vasta urakkansa alussa ja patjat odottivat häntä kaukalon ulkopuolella suurina pinoina. Työ ei Markon mielestä ollut rankkaa, mutta aivan liian yksinkertaista hänen makuunsa.

Marko oli tehnyt kuten hänen vanhempansa olivat käskeneet. Hän oli käynyt koulut loppuun ja saanut tutkintonsa ammattikorkeakoulusta. Mutta niin vain pätevä insinööri oli päätenyt heittelemään patjoja jäälle, tekemään työtä, jonka apinakin osaisi. Nykyinen tilanne ei johtunut siitä, että Marko olisi ollut tyhmä. Markon romahdus oli seurausta monista pienistä, mutta huolimattomista ratkaisuista. Opintojen aikaan Markolla vielä meni hyvin. Hän eleli lokoisasti hänen vanhempiensa säästöjen, opintotuen ja opintolainan turvin. Töiden tekemistä opintojen aikana hän ei edes ajatellut, koska rahallisesti sille ei ollut tarvetta. Kouluasiat häneltä sujuivat keskinkertaisesti, eikä hän juurikaan stressannut tenteistä tai harjoiteluista. Kaikki meni oikeastaan omalla painollaan. Ongelmat alkoivat vasta valmistumisen jälkeen.

Ensimmäinen virhe, minkä Marko teki, oli hänen työharjoittelupaikkansa tarjoaman työpaikan hylkääminen. Palkka ja työajat olisivat olleet hyviä, mutta Marko koki työnkuvan olevan hänen ammattitaitonsa alapuolella. Hän ajatteli, että kyllähän pätevälle ja tolkulle miehelle löytyisi kunnon töitä, kun vaan vähän aikaa odottaisi ja katselisi. Toinen Markon tekemä virhe oli se, että hän luuli voivansa pitää yllä elintasoaan, johon hän oli tottunut jo nuoresta asti. Auton pitäminen, baarireissut ja ulkona syöminen alkoivat pikkuhiljaa näkymään hänen lompakossaan. Viimeinen ja kohtalokkain

virhe Markolta oli pikavipit. Tietenkin hän oli kuullut koulussa niiden vaaroista, mutta kun peruspäivärahasta ei enää jäänyt tarpeeksi käteen Marko ei nähnyt muuta vaihtoehtoa. Hän ajatteli, että pian hän saisi töitä ja maksaisi lainat takaisin hetkessä. Pikavippi siellä, toinen täällä ja pian Marko oli korviansa myöten veloissa, eikä töitä ollut edelleenkään löytynyt. Luottotietojen menettämisen jälkeen hän menetti asuntonsa ja joutui muuttamaan takaisin vanhempiensa luo. Ehtona oli kuitenkin ollut, että Marko etsisi töitä heti, alasta riippumasta. Ja niin hän oli päätenyt jääkiekkohallille töihin minimipalkalla 26-vuotiaana.

Ja vielä kaksi vuotta myöhemmin Marko oli samassa työpaikassa. Hän heitti viimeisen patjan jälle ja istui tyhjälle kärrylle. Hän riisui neonkeltaisen työtakkinsa ja asetti sen viereensä. Markolla ei ollut hajuakaan mitä varten hän heitteli patjoja jälle, eikä häntä kiinnostanut ottaa selvää. Hän vain teki mitä oli käsketty ja odotti pääsevänsä kotiin.

Rahaongelmista huolimatta Markolla meni nykyisin yllättävän hyvin. Jonkin aikaa sitten hän oli tavannut Linnean ja puolen vuoden seurustelun jälkeen he olivat muuttaneet yhteen.

Vuokrasopimus oli laitettu tietysti täysin Linnean nimiin, joka oli muutenkin ollut ymmärtäväinen Markon raha-asioiden suhteen. Linneaa taloudelliset asiat eivät juurikaan kiinnostaneet. Hän oli peräisin monipäisestä, mutta köyhästä perheestä ja hänelle oli pienestä asti opetettu, että vähälläkin pärjää. Linnean lapsuus oli ollut onnellinen ja hän toivoi nyt aikuisena perustavansa samanlaisen perheen.

Marko sen sijaan oli ollut epäileväinen perheen perustamisesta, mutta Linnealla oli tapana saada tahtonsa läpi. Yhdeksän kuukautta oli mennyt vauhdikkaasti. Linnea oli haljeta onnesta, mutta Markoa tulevaisuus huoletti. Hän tiesi, että lapsi tulisi saamaan äidin, joka osaisi hoitaa kaikki asiat moitteettomasti. Mutta entä isä? Hän häidin tuskin tienasi tarpeeksi rahaa kahdelle ihmiselle. Marko itse oli käynyt rahan suhteen pohjalla, eikä hän halunnut, että hänen lapsensa joutuisi samaan tilanteeseen. Tietenkin Markon vanhemmat olivat auttaneet heitä ja ostaneet heille monia lastentarvikkeita kuten lastenrattaat ja vauvanvaatteita. Linnean raskauden ollessa viimeisillään ja synnytyksen lähestyessä Markon epävarmuus tulevasta kuitenkin kasvoi. Hän valvoi monet yöt murehtien aikaisista herätyksistä huolimatta. Silti joka aamu Marko heräsi onnellisena, pesi hampaansa, joi aamukahvit ja suuteli raskaana olevaa avovaimoaan otsalle ennen töihin lähtöään. Jäähallilla hän teki lumitöitä, hiekoitti katua ja muuta sen sellaista. Niin ja tietenkin peitti jään patjoilla aina kun käskettiin.

Marko istui edelleen patjakärryn päällä. Hänen takanaan muut työntekijät olivat alkaneet kasaamaan esiintymislavaa. Oli vasta aamupäivä, mutta halli kuhisi ihmisistä. Marko otti puhelimensa

työhaalareiden rintataskusta ja avasi näytön, jonka ylälaidassa oli suuri halkeama. Markolle ei ollut tullut viestejä tai puheluita, joten hän laittoi puhelimen takaisin taskuunsa. Hänellä oli nykyisin tapana tarkistaa puhelimensa moneen otteeseen päivän aikana, ihan vain Linnean varalta. Marko nousi ylös kärryn päältä ja lähti työntämään sitä kohti kaukalon kulmassa olevaa oviaukkoa kohti. Hän vilkaisi takanaan olevaa jäätä, josta vain pieni osa oli tummansinisten patjojen peitossa. Muut työntekijät kävelivät Markon ohi hänen työntäessä kärryjä kohti patjakasoja. Miehet nyökkäsivät Markolle tervehdykseksi ja Marko vastasi heille samaan tapaan.

Markon mielestä muut jäähallin työntekijöistä olivat ystävällisiä ja työporukka oli positiivisin asia töissä. Alkuun hän oli peitelty taustaansa eikä ollut kertonut muille olevansa insinööri.

Ensimmäinen, joka sai tietää Markon koulutuksesta, oli Hannu, jonka seurassa Marko kulki ensimmäiset kuukaudet jäähallilla. Hannu oli 63-vuotias, harmaa ja karkäs, mutta pohjimmiltaan mukava mies. Hannu oli tarkka lakisääteisten taukojen pitämisestä, johon hänen mielestään myös tupakkatauoet lukeutuivat. Marko itse ei polttanut, mutta kohteliaisuudesta hänellä oli tapana lähteä Hannun seurauksi. Näillä tupakkatauoilla tapahtui myös kenties tärkein osa työhön perehdytyksestä. Hannun mielestä heidän kaltaistensa duunariosaston jatkien oli tärkeä pitää yhtä, ja tupakkapaikalla Marko esimerkiksi oppi mitä työtehtäviä jäähallilla oli syytä vältellä ja monenko aikaan on soveliaista lähteä vaihtamaan työvaatteet pois. Kun Hannu oli käynyt läpi kaikki työpaikkaan liittyvät nippelitiedot, hän ryhtyi jakamaan elämään liittyviä neuvoja. Näiden keskustelujen aikana Marko päätyi paljastamaan velkaongelmansa ja koulutuksensa Hannulle. Siitä lähtien Hannu kutsui Markoa insinööriksi ja pian koko työporukka tiesi. Lopulta asia ei haitannut Markoa, sillä lempinimen myötä hän todella tunsii olevansa osa Hannun kutsumaa duunariosastoa. Siinä vaiheessa, kun Linnea kertoi olevansa raskaana, Marko oli jo sen verran rohkea, että seuraavana päivänä töissä hän tarjosi kahvihuoneessa kaikille pullakahvit.

Nykyisin Hannu ja Marko tekivät harvemmin töitä yhdessä. Siitä huolimatta Marko liittyi usein Hannun seuraan tupakkatauoille. Nämä tauot eivät enää olleet pelkästään Hannun yksinpuheluita, joissa hän jakoi neuvoja nuorelle kisällille, vaan kahden ystävän välistä keskustelua. Sen jälkeen, kun Marko oli lopettanut baarissa ravaamisen, suurin osa hänen ystävistään lakkasi ottamasta häneen yhteyttä. Siitä syystä nämä tupakan hajussa käydyt keskustelut olivat Markolle hyvin tärkeitä. Viimeisimpinä kuukausina yleinen keskustelunaihe oli ollut isäksi tuleminen ja lapsen kasvattaminen, johon Hannu oli usein lohdutukseksi sanonut, etteivät vauvat olleet niin heiveröisiä kuin päältäpäin näyttää. Muiden neuvot eivät kuitenkaan poistaneet Markon pelkoja.

Noin puolen päivän aikoihin Marko heitteli edelleen patjoja jäälle. Hän oli ehtinyt täyttämään melkein puolet jäästä, kun hän tunsii puhelimensa värähtävän rintataskussa. Hän otti puhelimen

käteensä ja katsoi näytöllä olevaa viestiä. Markon koko kehon paino jymähti jalkoihin eivätkä viestin sanat tuntuneet pysyvän näytöllä. Hän piti puhelinta kädessään ja tuijotti sitä tyhjin silmin.

Samaan aikaan kaukalon päädyssä esiintymislavaa kasannut Hannu katsoi kelloaan ja totesi muille, että nyt on sauhujen aika. Hannu näki Markon, joka seiso i kentän puolessa välissä puhelin kädessään. Hannu vihelsi Markolle, mutta Marko ei reagoi nut mitenkään. Hannu käveli Markon vierelle, joka edelleen seiso i paikalleen jähmettyneenä. Hannu läimäytti Markoa selkään ja kysyi, lähtisikö hän mukaan tupakkapaikalle. Marko katsoi Hannua silmiin vastaamatta mitään. Hannu toisti kysymyksensä, jonka jälkeen Marko juoksi mitään sanomatta ulos pakkaseen hallista, jättäen takkinsa mattokärryn päälle. Marko ei välittänyt takista tai ulkoilman ihoa purevasta pakkasesta. Hän vain juoksi, juoksi minkä jaloistansa pääsi. Hänestä nimittäin tulisi pian isä.

Työkeikka Suomussalmelle

Marraskuun lopulla Kainuu on hiljalleen talven kynnyksellä. Lunta ei kuitenkaan ole kovin paljon ja metsän pohjalla olevat oksat ja pensaat näkyvät vielä selvästi. Pakkanen on miltei olematon, kun menen autolleni ja aloitan työmatkani kohti Suomussalmea, jonne Paltamosta on matkaa noin 150 kilometriä. Ajokeli on hyvä eikä luvassa ole lumisadetta. Myös valtatie pinta on kuiva, joten minun ei tarvitse hidastella.

Tarkalleen ottaen työmatkani alkoi jo edellisen päivän aamuna, kun matkustin junalla Jyväskylästä Kainuuseen. Perjantaina juna oli suhteellisen täynnä muita matkustajia, joten päätin viettää suurimman osan matkasta junan ravintolavaunussa. Onnekseni hyvä ystäväni Aki oli myös samaan aikaan matkalla Kainuuseen, joten matka meni melko nopeasti tuoppien äärellä. Ystäväni oli matkalla Kainuun prikaatille pakollisten kertausharjoitusten vuoksi. Hän piti ajatusta viikon mittaisesta leirijaksosta metsässä vastenmielisenä. Mielestäni oli hieman huvittavaa se, että suoritimme hänen kanssaan varusmiespalveluksen samaan aikaan samassa paikassa ja vielä aivan samassa tehtävässä, eikä minulle tullut kertauskutsua. Kuuluimme myös samaan komppaniaan, joten olin todella yllättynyt siitä, että vältin kertauksen. Ravintolavaunussa istuessamme vitsailimme siitä, kuinka hän lähtisi sotimaan Venäjälle. Vitseistä huolimatta me molemmat taisimme tiedostaa sen seikan, että yksi syy kertausharjoitukseen ja niiden lisääntymiseen on Venäjä ja sen aloittama sota Ukrainassa. Emme kuitenkaan hirveämmin puhuneet Ukrainasta tai sodasta, kenties jopa tarkoituksella aihetta vältellen.

En kuitenkaan viikonlopun aikana tule pääsemään tuota aihetta karkuun, vaikka haluaisinkin, sillä työkeikkani tarkoituksena on osallistua Venäjää ja Ukrainan sotaa käsittelevään keskustelutapahtumaan. Tapahtuma ja siitä lehtijutun kirjoittaminen jännittävät minua. Minulla ei nimittäin ole hajuakaan siitä, millainen tapahtuma tulee olemaan. Paikalla on myös melko monta puhujaa, joten tiedän jo nyt, että minun täytyy karsia tapahtuman sisältöä melko reilulla kädellä.

Toinen asia mikä minua hermostuttaa jokaisella juttukeikalla on valokuvat. Vaikka työhakemuksissa väitän muuta, olen korkeintaan vain keskinkertainen valokuvaaja. Minulta on turha odottaa innovatiivisia kuvakulmia tai vuoden kansikuvia. Yleensä itse olen tyytyväinen siihen, ettei kuva ole tärähtänyt tai täysin pimeä.

Koko automatkan Suomussalmelle olen pitkälti omissa ajatuksissani. Taustalla radiokanava Aito Iskelmä soittaa musiikkia, mutta en juurikaan kuuntele sitä. Reitti on minulle tuttu lapsuudesta, siltä ajalta, kun pelasin vielä jalkapalloa ja kuljimme ympäri Kainuuta nappulaliigan turnauksissa. Ensimmäisenä ohitan Ristijärven kunnan ja yksinäisen S-Marketin, joka sijaitsee valtatievarressa. Noin kahdenkymmenen kilometrin päässä olevalla Hyrynsalmella on jo hieman enemmän nähtävää. Lapsena aina huomioni herättänyt helikopteri on edelleen paikallisen huoltoaseman pihalla. Myös Hyrynsalmen kirkko seisoo pimeänä ja hiljaisena pienen matkan päässä kylän keskustasta. Loppumatka Suomussalmelle on pitkälti täynnä mäkiä, mutkia ja suoraa maantietä. Kesällä maisemat voisivat olla hieman komeammat, mutta luonnonaikojen välitilassa Kainuu on melko masentava. Kenties muualta tulevat saattaisivat löytää ihailtavaa marraskuisesta Ylä-Kainuusta, mutta minä pyrin vain pääsemään Suomussalmelle valoisan aikaan.

Päästessäni perille kello on suunnilleen kolme. Itse tapahtuma on jo käynnissä, joten parkkeeraan auton lähelle Suomussalmen keskustaa. Keskustelutapahtuma järjestetään Seurahuone -nimisessä ravintolassa ja lähden etsimään kyseistä paikkaa. En tiennyt, että Suomussalmella on näin monia ravintoloita, joten joudun turvautumaan puhelimen karttasovellukseen, että löydän perille. Ulkoapäin Seurahuone näyttää melko kolkolta ja mietin, että mihinkähän soppaan olen itseni taas laittanut. Sisälle päästyäni katson ympärille ja ravintola on täysin tyhjä. Ikkunoita reunustaa pitkä pöytä ja baarijakkarat. Keskellä ravintolaa ja sen nurkissa on muutamia pöytäryhmiä, jotka ovat kuitenkin tyhjiä. Nurkassa oleva yksinäinen noin viiden henkilön istuttava pöytä näyttää sellaiselta paikalta, johon kylän ukoilla on luultavasti tapana kerääntyä joka päivä juttelemaan kahvikupin ääreen.

Ravintolan työntekijä avaa oven baaritiskin takaa, tervehdin häntä ja kysyn, että oliko täällä tarkoitus olla Raate 2022 -niminen tapahtuma. Työntekijä ohjeistaa minua portaikkoon ja yläkertaan, jonka olemassaoloa en edes ollut jostain syystä havainnut. Tapahtuma yllättää minut heti. Mielessäni olin ajatellut, että paikalla on kenties muutama aiheesta kiinnostunut henkilö. Seurahuoneen yläkerrassa oleva tila on kuitenkin kirjaimellisesti pakattu täyteen. Etuosassa yksi tapahtuman puhujista, Arvo Tuominen keskustelelee Jan Erolan kanssa, joka on tapahtuman vetäjä. Yritän löytää itselleni paikan huomiota herättämättä, mutta hämärässä ja ahtaassa tilassa

liikkuminen on hankalaa. Menen huoneen takaosaan ja ohi kulkiessani suurin osa tuijottaa minua ja kaulassani roikkuvaa kameraa.

Tuomisen puheenvuoron jälkeen on luvassa kahvitauko. Siirryn hieman lähemmäs huoneen keskustaa siinä toivossa, että saisin joltain yleisöstä haastattelun. Silmäilen hetken ohitse meneviä ihmisiä. Päätän aloittaa keskustelun portaikon edessä seisovan vanhemman herrasmiehen kanssa. Eläkkeellä oleva Matti Laurunen suostuu haastateltavaksi. Hän kertoo asuvansa Oulussa, mutta hän on kotoisin Suomussalmelta ja käy usein paikkakunnalla olevalla mökillä. Alun lämmittelyn jälkeen vien keskustelua lähemmäs tapahtuman aihetta. Laurunen kertoo, että hän on aina ollut kiinnostunut historiasta ja sodista. Hän sanoo syntyneensä Suomussalmen Juntusrannassa, aivan Suomen ja Venäjän rajan tuntumassa, joten sotahistoria on tavallaan aina ollut läsnä hänen elämässään. Laurunen toteaa, että Suomella ja Ukrainalla on paljon yhteistä. Hänen mielestään historian esillä pitäminen on tärkeää, sillä sieltä on löydettävissä paljon samankaltaisuuksia nykypäivän kanssa. Keskustelu Laurusen kanssa sujuu mielestäni mukavasti ja haluaisin kysyä vielä lisää kysymyksiä. Tiedän, ettei juttuun kuitenkaan mahdu kuin maksimissaan yksi kommentti, joten kiitän häntä vastauksista ja kysyn lupaa valokuvan ottamiseen. Laurunen poseeraa selkä suorana ja tuijottaa suoraan kameran linssiin, kuten useimmilla on tapana. Koitan ohjeistaa häntä olemaan rennosti ja napsin muutaman ihan ok laatuisen kuvan. Kahvitauko on päättymäisillään, joten kiitän vielä kerran Laurusta ja etsin itselleni paikan huoneen etuosasta.

Tapahtuman loppupuolisko kuluu melko vauhdikkaasti. Ensimmäiseksi tutkija Salla Nazarenko puhuu journalismista ja Venäjän informaatiovaikuttamisesta. Sen jälkeen kaikki keskustelijat tulevat vielä lavalle keskustelemaan yhdessä siitä, millaiselta Suomen tulevaisuus mahdollisena Nato-jäsenenä ja Venäjän rajanaapurina tulee näyttämään. Minä itse hyörin ympäri huonetta ja otan kuvia kaikista mahdollisista kuvakulmista. Epäilyksistäni huolimatta saan lavalla olevista esiintyjistä julkaisukelpoisen kuvan. Lopuksi haastattelen vielä puhujia, joista kaikki ovat työskennelleet toimittajina ansiokkaasti. Kieltämättä tunnen itseni ujoksi pikku pojaksi, kun kyselen heiltä ympäripyöreitä kysymyksiä Suomussalmesta ja tapahtumasta. Haastattelujen jälkeen olen kuitenkin helpottunut, sillä tiedän, että minulla on kasassa tarpeeksi hyvää materiaalia jutun kirjoittamista varten. Jos toimittajan työ olisi pelkkää kirjoittamista, nauttisin siitä paljon enemmän.

Hypin iloisena portaat alas Seurahuoneen alakertaan. Selvisin tapahtumasta pois aikaisemmin kuin olin ajatellut, joten poikkeuksellisesti päätän ostaa itselleni kahvin automatkalle. Kysyn kassalta, että onko heillä mukaan otettavia kahvikuppeja. Ravintolan työntekijä sanoo itsevarmasti, että niitä on, mutta hän joutuu etsimään niitä melko pitkään. Tämä ei taida olla sellainen paikka, josta ihmiset vain hakevat kahvia mukaan. Katson vielä ympärilleni ravintolaa, joka tuntuu hyvin sympaattiselta

pieneltä paikalta. Nurkkapöytään on mennyt istumaan kolmen hengen porukka, jotka ovat hieman minua vanhemman näköisiä. He näyttävät nauttivan olostaan, onhan sentään lauantai. Poistun ravintolasta pimeään ulkoilmaan, jossa pakkanen on alkanut kiristymään.

Suvi

Suvi istui baaritiskin takana, leuka käteen nojattuna ja katsoi, kuinka ovesta alkoi lappamaan ihmisiä sisälle. Suurin osa ihmisistä tervehti Suvia ja suuntasi suoraan ravintolan yläkertaan. Muutamat erkanivat ihmisjoukosta jonottamaan tiskin eteen. Suvi pysyi edelleen samassa asennossa, eikä puhunut asiakkaille lainkaan. Hän tuijotti heitä ja odotti tilauksia.

– No laitetaas yks olut, sanoi jonossa ensimmäisenä ollut mies. Suvi nousi baarijakkaralta, otti takaansa oluttuopin ja laitto sen hanan alle.

– Se ois sitten kuus ja kolkyt, Suvi sanoi samalla ojentaen oluttuopin asiakkaalle. Sen jälkeen Suvi katsoi jonossa seuraavana olevaa silmiin, edelleenkaan tervehtimättä. Suvi kaatoi tuoppeihin olutta, siideriä ja lonkeroa. Välissä joku tilasi punaviiniä, osalle riitti kahvi. Suvi nosteli juomia asiakkaille ja jono eteni kuin liukuhihnalla, kunnes viimeinenkin asiakas oli siirtynyt ravintolan yläkertaan. Suvi oli juuri palaamaisillaan jakkaralleen, kun neljän henkilön porukka tuli ovesta sisään. Pyylevä, silmälasipäinen mies tervehti Suvia ja tuli käsi ojossa baaritiskille. Muut ryhmän jäsenistä keskustelivat miehen takana kovaan ääneen. Suvi tuijotti miestä, joka oli pukeutunut sinisiin farkkuihin, kauluspaitaan ja tummaan puvuntakkiin. Suvi katsoi miehen kättä, joka etsi käteltävää. Miehen pitkältä otsalta valui muutamia hikipisaroita.

– Niin tosiaan, ei ehkä kannatakaan kätellä vielä, korona ja sen sellaista, sanoi mies. Minä olen tosissaan Aatu Vesanen, me oltiin tulossa tänne tänään puhumaan.

– Tuolla yläkerrassahan väki taitaa jo teitä odotella.

Mies kiitteli Suvia ja viittoi seuralaisiaan mukaansa. Suvi katsoi, kuinka puhujat lähtivät yläkertaan keskustelun yhä jatkuen portaikossa.

Kylläpä riittää juttua, Suvi ajatteli ja istui takaisin jakkaralleen. Voi kuinka paljon hän vihasikaan ihmisiä. Varsinkin juuri tuollaisia Vesasen kaltaisia snobeja, jotka olivat muka olevinaan niin tärkeitä. Suvi arveli Vesasen olevan juuri sellainen mies, jonka täytyy päästä sanomaan joka asiaan oma mielipiteensä, välittämättä siitä tiesikö hän edes koko asiasta mitään. Suvi ei todellakaan voinut sietää hänenlaisia ihmisiä. Ja siitä huolimatta Suvi oli vuodesta toiseen seissyt baaritiskin takana ja tarjoillut juomia juuri Vesasen kaltaisille ihmisille.

Yläkerrasta kantautunut vaimea puheensorina lakkasi. Suvi kuuli, kuinka mikrofoni vinkaisi ja Vesanen tervehti yleisöä. Mielessään Suvi näki, miten Vesanen hikoili pienellä lavalla ja oli olevinaan niin karismaattinen ja fiksu. Suvi tuhahti ja pyöritti silmiään.

Suvi oli usein pohtinut mistä hänen kyltymätön ihmisvihansa oli oikein peräisin. Kai se oli aina lymyillyt jossain hänen pohjallaan lapsesta asti, mutta kyllä hän oli joskus ollut iloinen ja menevä. Nuorena hänellä oli ollut ystäviä, eikä häntä haitannut jutella tuntemattomille ihmisille. Itseasiassa se oli ollut hänelle melko yleistä, varsinkin opiskeluaikoina. Sehän oli ollut enemmänkin sääntö kuin poikkeus, että baari-iltana oli lyöttäydytty tuntemattomien ihmisten joukkoon. Sellaista Suvi ei ollut tehnyt enää pitkiin aikoihin, olihan tutuissakin ihmisissäkin jo tarpeeksi kestämistä.

Kenties viha ihmisiä kohtaan oli alkanut kasvamaan, kun hän oli aloittanut työt. Alun perin tarjoilijan työt olivat vain keino saada hieman rahaa opiskelujen aikana. Silloin Suvi vielä tavallaan jopa nautti juomien kaatamisesta ja ihmisten tervehtimisestä. Mutta niin vain opiskelut olivat jääneet taka-alalle ja nyt Suvi oli yksinhuoltajaäiti, joka työskenteli samassa ravintolassa jo kahdeksannetta vuotta putkeen, tarjoillen olutta pienen kylän kanta-asiakkaille. Ravintolan omistajalla ei ollut varaa antaa Suville potkua joidenkin asiakkaiden valituksista huolimatta, sillä kättäisestä olemuksestaan huolimatta Suvi oli työssään hyvin ripeä ja suostui tekemään työvuoroja, joihin oli muuten vaikea saada työntekijöitä.

Suvi kyllä toisinaan haaveili lopputilin ottamisesta. Näissä haaveissaan hän haistattaisi pomolle pitkät, pakkaisi auton niin täyteen tavaroita kuin mahdollista, nappaisi poikansa koulusta ja ajaisi suorilta Lappiin. Siellä he muuttaisivat syrjäiseen mökkiin jonkun joen varrelle, jossa he yhdessä voisivat käydä kalastamassa. Talvisin Suvi veisi moottorikelkalla Veetin kouluun, josta poika varmasti löytäisi paljon uusia ystäviä. Syksyisin Suvi tietysti kävisi marjassa ja sienestämässä niin, että pakkasessa riittäisi syötävää vuoden ympäri. Suvun kuvitelmat toisenlaisesta elämästä olivat kultaiset, mutta oli yksi asia, joka aina onnistui tuhoamaan ne. Nimittäin raha. Eläminen maksaisi Lapissakin, eikä Suvilla ollut hajuakaan siitä miten hän elättäisi itsensä ja Veetin.

Ravintolan ovi avautui jälleen. Kaksi nuorta miestä tulivat baaritiskin eteen. Heidän takanaan oli samanikäinen nainen, joka oli pukeutunut vaalean siniseen, kukkakuvioiseen mekkoon ja sukkahousuihin.

– Minkäslainen olutvalikoima teillä on täällä? Kysyi toinen miehistä.

– Siinäpä ne kylmäkaapissa näkyvät, herrat voi itse katsoa, Suvi sanoi ja näytti kädellä takanaan olevia juomia.

Lyhyen mietinnän jälkeen molemmat miehistä tilasivat hanaoluet. Lisäksi toinen miehistä tilasi lasillisen valkoviiniä seurueen naiselle. Kolmikko meni istumaan ravintolan nurkassa olevaan pöytään.

Suvi tuijotti seuruetta pitkään. Suvi ei uskonut heidän olevan paikallisia, sillä hän ei tunnistanut heitä. He olivat menneet istumaan suoraan Parlamentin pöytään ja se ärsytti Suvia. Parlamentti koostui muutamista eläkkeellä olevista miehistä, joilla oli tapana kokoontua kulmapöytään pari kertaa viikossa. Näiden Parlamentin jäsenten kohdalla Suvi teki poikkeuksen ja oli heille melkein ystävällinen. Toisinaan Suvi saattoi jopa ottaa itselleen kahvikupin ja istua heidän kanssaan kahvitaun ajan. He keskustelivat pääsääntöisesti metsästyksestä ja kalastuksesta, mutta tuossa kulmapöydässä oli mahdollista kuulla myös kylän juorut ensimmäisten joukossa. Suvi viihtyi Parlamentin miesten seurassa. Hänen mielestään nämä eläkeläiset olivat tolkkuja ja ennen kaikkea vähäsanaisia miehiä. He eivät löpisseet turhasta ja ravintolaan tullessa he tiesivät mitä halusivat. Sellaisia ihmisiä Suvi jopa arvosti.

Mitä pidempään Suvi katsoi seuruetta ja vertasi heitä pöydän normaaleihin asiakkaisiin, sitä selkeämmäksi kaikki tuli. Eihän ravintolassa tai baarissa työskentely ollut lopulta niin kauheaa, jos asiakkaina ei ollut pelkkiä idiootteja. Kyllä hän voisi Lapissakin tätä työtä tehdä, jos asiakkaina olisi Parlamentin ukkojen kaltaisia ihmisiä. Pitäisi vain löytää sopiva paikkakunta, ei sellaista mikä sesonkiaikaan täytyisi turisteista. Unelma olisi sittenkin mahdollinen. Jos hän tekisi ahkerasti töitä tarjoilijana, niin kenties hän voisi joskus jopa omistaa oman ravintolan. Silloin hän palkkaisi muut hoitamaan asiakastyöt ja hän itse hoitaisi vain yrityksen paperitöitä omassa pienessä toimistossaan. Suvi innostui ideastaan niin, että nousi jakkaraltaan ja etsi muistivihkon ja kynän. Hän aikoi kirjoittaa kaiken ylös, kaikki asiat, mitä täytyisi hoitaa ennen muuttoa.

Suvi asetti vihkon baaritiskille ja seiso sen edessä kynä kädessään. Suvi tuijotti tyhjää ruutusivua ja kylmä sivu tuijotti häntä takaisin. Suvi yritti kirjoittaa sivulle tekstiä, mutta mitään ei tapahtunut. Suvi ei uskaltanut kirjoittaa paperille mitään, sillä hän tiesi, että heti kun hän kirjoittaisi unelmansa

ylös paperille siitä tulisi jotain muutakin kuin pelkkä unelma. Niin kauan, kun unelma olisi vain hänen päänsä sisällä, kukaan ei voisi viedä sitä pois häneltä. Suvi istui takaisin jakkaralleen. Hän siirsi vihkon ja kynän syrjään. Yläkerrassa Vesanen kailotti mikkiin ja yleisö taputti hänelle. Suvi laski päänsä kätensä varaan. Hän katsoi kulmapöydässä olevaa kukkamekkoista nuorta naista, joka nauroi iloisesti seurueensa miesten kanssa.